

УДК 338.48

Гурова Д.Д.,
кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного туризму
Запорізький національний технічний університет

СУЧАСНА ГЕОГРАФІЯ ТУРИСТСЬКИХ ПРИБУТТІВ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

У статті проаналізовано результати розвитку туризму у 2017 році; показано географію туристських прибуттів за регіонами світу; висвітлено країни та міста, які показали найбільші темпи зростання; розглянуті перспективи та тенденції розвитку туризму у 2018 році.

Ключові слова: ЮНВТО, туризм, туристські прибуття, регіони світу, напрями, тенденції розвитку.

В статье проанализированы результаты развития туризма в 2017 году; рассмотрена география туристских прибытий по регионам мира; показаны страны и города, которые показали наибольшие темпы роста; рассмотрены перспективы и тенденции развития туризма в 2018 году.

Ключевые слова: ЮНВТО, туризм, туристские прибытия, регионы мира, направления, тенденции развития.

Gurova D.D. MODERN GEOGRAPHY OF TOURIST ACCOMMODATION AND WORLD TRENDS FOR TOURISM DEVELOPMENT

The article analyzes the results of tourism development in 2017; the geography of tourist arrivals by regions of the world is shown; the countries and cities of the world that showed the highest growth rates were covered; the prospects and trends of tourism development in 2018 are considered.

Key words: UNWTO, tourism, tourist arrivals, regions of the world, directions, trends of development.

Постановка проблеми. За останнє століття туризм перетворився на потужну високо-рентабельну індустрію, величезний комплекс, в якому тісно переплелися економічні й соціальні інтереси. Завдяки стрімким темпам зростання вже наприкінці минулого та на початку XXI століття туристична галузь стала лідером світової економіки. Туризм займає все більш вагоме місце в економіці багатьох країн, а запропонована UNWTO регіональна структура є основою для його розвитку. Незважаючи на велику кількість присвячених туризму робіт, існує певне коло питань, яким приділено недостатньо уваги в наукових роботах, а саме: дослідження географії туристських прибуттів та аналіз статистичних даних, а також перспективи та тенденції розвитку світового туризму з урахуванням сучасних реалій. Саме тому тематика дослідження є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні й практичні аспекти розвитку туризму досліджувались такими відомими вітчизняними і зарубіжними вченими, як: А.Ю. Александрова О.О. Бейдик, Л.С. Гри-

нів, В.Г. Гуляєв, Ф. Котлер, Д.В. Николаєнко, В.К. Федорченко Л.М. Яцун, та ін.

Постановка завдання. Мета статті – дослідити сучасну географію туристських прибуттів та проаналізувати світові тенденції розвитку туризму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Туризм на початку XXI століття став однією з найважливіших та найбільш динамічних галузей світового господарства. Він є важливим напрямом соціально-економічного та культурно-побутового життя багатьох держав та регіонів світу. Сучасна туристична індустрія займає важливе місце в міжнародних економічних зв'язках та впливає на розвиток економіки окремих країн та світового господарства в цілому.

Всесвітня туристська організація UNWTO (далі – ЮНВТО) опублікувала свою доповідь, з матеріалів якої можна зробити висновок, що в сучасних умовах глобалізації світовий туристичний потік постійно зростає. Так, міжнародні туристські прибуття зросли на 7% у 2017 році, досягаючи загалом 1,322 мільйонів, за даними

останнього Світового туристичного барометру ЮНВТО. Це значно перевищує стійку і послідовну тенденцію зростання на 4% або більше з 2010 року та є найсильнішим результатом за сім років. Очікується, що цей сильний імпульс продовжиться у 2018 році в розмірі 4–5%.

В Європі надзвичайні результати були зафіксовані для такого великого і досить зрілого регіону, як середземноморський, – на 8% більше прибулих у регіон, ніж у 2016 році. Африка консолідувала своє відновлення у 2016 році, збільшившись на 8%. Азія та Тихий океан зареєстрували зростання на 6%, Близький Схід – 5%, Америка – 3% [1].

2017 рік характеризувався стійким зростанням у багатьох напрямках туризму та стабільним відновленням тих, що зазнали зменшення в попередні роки. Результати частково сформувалися завдяки глобальному економічному підйому та надійному вихідному попиту на багатьох традиційних та вихідних ринках, зокрема, відновлення витрат на туризм з Бразилії та Російської Федерації після декількох років зниження.

Міжнародні подорожі продовжують сильно зростати, зміцнюючи туристичний сектор як ключовий чинник економічного розвитку. Як третій експортний сектор у світі туризм є важливим для створення робочих місць та процвітання громад в усьому світі.

Міжнародні туристичні прибуття в Європі досягли 671 млн у 2017 році, що стало значним збільшенням на 8% після порівняно слабшого 2016 року. Зростання було обумовлено надзвичайними результатами в Південній та Середній Європі (+13%). Західна Європа (+7%), Північна та Східна Європа (обидва регіони +5%) також відзначили стійке зростання [1].

Азіатсько-Тихоокеанський регіон (+6%) зафіксував 327 млн іноземних туристів у 2017 році. Прибуття до Південної Азії зросло на 10%, у Південно-Східній Азії – 8%, в Океанії – 7%. Прибуття до Північно-Східної Азії збільшилося на 3%.

Американські країни (+3%) вітали 207 млн іноземних туристів у 2017 році, більшість напрямків мали позитивні результати. Південна Америка – +7%, за нею йдуть Центральна Америка та Карибський басейн (обидва + 4%), причому останній демонструє явні

ознаки відновлення після наслідків ураганів Ірма та Марія. У Північній Америці туризм зріс на 2%. Стійкі результати в Мексиці та Канаді контрастують із зменшенням у Сполучених Штатах [2].

На основі наявних даних для Африки, зростання в 2017 році оцінюється у 8%. Регіон досяг рекордних 62 млн міжнародних прибуттів. Північна Африка насолоджувалася сильним відновленням, коли прибуття зросли на 13%, а прибуття в країни Африки на південь від Сахари збільшилися на 5%.

На Близькому Сході (+5%) було отримано 58 млн іноземних туристів у 2017 році, зі стабільним зростанням в деяких напрямках та сильним відновленням в інших [2].

Очікується, що нинішній сильний імпульс продовжуватиметься і в 2018 році, хоча й в більш стійких темпах після восьми років експансії після економічної та фінансової кризи 2008–2009 рр. На основі поточних тенденцій проекти ЮНВТО передбачають збільшення міжнародних прибуттів туристів у світі в розмірі 4–5% у 2018 році. Це трохи вище, ніж прогнозований раніше середній приріст 3,8%, який був розрахований ЮНВТО у своєму туристичному довгостроковому прогнозі. Очікується, що обидва регіони – Європа та Америка – побачать зростання на 3,5–4,5%, Азійсько-Тихоокеанський регіон – на 5%–6%, Африка – на 5%–7%, а Близький Схід – на 4%–6% [1].

Також ЮНВТО виявила найшвидше зростаючі туристичні напрямки у світі у 2017 році, і результати дають кілька несподіванок. Наприклад те, що такі країни, як Єгипет та Туніс, входять до першої десятки, і вказують на їхню здатність відновитися після ряду терактів. Крім того, в доповіді також містяться відомості про зростаюче прагнення відпочиваючих виїхати за межі традиційних місць призначення та прокладання нових шляхів. Наявність Монголії та Нікарагуа в першій десятці свідчить про це [3].

Одна з найбільших несподіванок – це Палестина. Вуличний майстер Бенксі відкрив бутік-готель на Західному березі Палестини. За даними ЮНВТО, на цьому місці на окупованих територіях спостерігалось зростання кількості прибулих на міжнародному рівні на 57,8%. Готель Banksy Walled Off Hotel, ймовірно, допоміг підвищити рівень обізнаності про туризм у

Палестині, який до кінця 2017 року відвідало більше 630 000 відпочиваючих [4].

Туристична індустрія Єгипту в останній час зазнала деякого занепаду. Поточні політичні невдоволення та падіння російського пасажирського літака у 2015 році, який слідчі визнали тероризмом, завадили багатьом людям відвідувати цю країну. Незважаючи на те, що значно впали турпотоки в Шарм-ель-Шейх з Великої Британії та Росії, це не зупинило інші нації, про що свідчить 51% притоку міжнародних туристів у 2017 році (хоча це все ще значно нижче 14 мільйонів, які відвідали Єгипет у 2010 році) [3].

Напевно, більшість людей не змогли би вказати на цей архіпелаг на карті, але це не зупинило Північні Маріанські острови від того, щоб стати одним з найбільш швидко зростаючих туристичних місць на планеті. За даними ЮНВТО, кількість прибулих у 2017 році зросла на 37,3%.

Побачити Ісландію в цьому списку було цілком спрогнозовано. Відвідування цієї країни підтвердило, наскільки популярність пов'язана з ефектом *Game of Thrones* та *Icelandair*, що пропонує безкоштовні зупинки пасажирів в Ісландії на шляху до США. І тенденція триває: за даними ЮНВТО, кількість прибуттів вже у 2017 році зросла на 34,9% [2].

Туристична індустрія Тунісу зазнала подібної долі Єгипту після різанини на пляжі 2015 року, коли озброєний чоловік вбив 38 людей – більшість з них – британці (30 осіб). Готель, де відбулася різанина, відкрився знову, і FCO з тих пір полегшила рекомендації щодо подорожей для Тунісу, що, здається, означало зміну долі для країни: зростання турпотоку тут відбулося на рівні 32,5%. Якщо ця тенденція продовжуватиметься, приблизно 8 млн відпочиваючих відвідають Туніс у 2018 році.

В'єтнам – найбільш швидко зростаючий туристичний напрямок Азії. Кількість туристів, які прибули у 2017 році, показало зростання на 31,2% [3].

Найшвидше зростаючий туристичний напрям у Південній Америці може стати чимось несподіваним, але на папері легко зрозуміти, чому відпочиваючі пробираються до Уругваю (збільшення туристів на 30,2% у порівнянні з попереднім роком). Розміщений між двома відомими районами туризму – Бра-

зилією та Аргентиною – Уругвай мальовничий, прогресивний (конопель був легалізований у 2014 році) та культурно витончений пункт призначення, що, до речі, є домом для одного з найдивовижніших об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Найбільш зростаючим пунктом Центральної Америки стає Нікарагуа, а прибуття туристів 2017 року становить 28,4%. Крім пляжів з пальмами, революційна історія країни та зелений інтер'єр доповнює привабливість.

Мабуть, один з найбільших сюрпризів у списку – Монголія, що колись була «дуже далеко» завдяки своїй географічній ізоляції серед великих степів та піщаних пустель. Але ця міцна центральноазіатська нація зараз виявляється цікавою для мандрівників; за даними ЮНВТО, кількість прибулих у міжнародному масштабі цього року становить 28,3% [2].

Останнє місце в рейтингу належить напрямкам, які живуть не дуже гармонійно один з одним: Ізраїль та Палестина. У них може бути багато розбіжностей, але вони розподіляють процвітаючу туристичну індустрію (багато відвідувачів, які прибувають у Палестину, роблять це через Ізраїль). За даними ЮНВТО, кількість туристів в Ізраїлі до цього року зросла на 25,1%.

Якщо розглянути рейтинг найпопулярніших міст світу, то десятий рік поспіль Гонконг позиціонується як найбільш відвідуване місто планети. Ця азіатська територія зафіксувала 26 млн відвідувачів у 2017 році і, як очікується, зросте до 44 млн до 2025 року [3].

На другому місці, із вражаючими 23,27 млн відвідувачів у 2017 році та із щорічним ростом близько 10%, знаходиться Бангкок. Його великий міський суперник Лондон здобув третє місце, з 2016 року – 19,2 мільйонів відвідувачів, а 2017 року – 19,8 млн.

Азійські міста домінують у найпопулярніших напрямках з 41 містом у 2017 році й, можливо, досягнуть 47 міст до 2025 року. Китай залишається в топі, коли справа доходить до рейтингу, причому Гонконг багато в чому зміг досягти своєї стратегічної позиції та відносин з материком.

Тим часом у Сеулі відбулося зниження майже на 15% в 2017 році – 7,66 млн відвідувачів через притаманну напругу між Південною Кореєю та Китаєм.

Значення міст для туризму в Європі постійно зростає протягом багатьох років. У минулому році в усьому світі було здійснено 1,2 млрд екскурсій, з відвідуванням 100 найкращих міст, зростання відбулося майже вдвічі – 46% [3].

Більше половини всіх закордонних гостей, які приїжджають до Великобританії, відвідують Лондон, а друге місто, яке відвідує найбільша кількість туристів у Британії – Единбург – залучає менше 10% від прибуттів у Лондоні. Шотландська столиця навіть не потрапляє в перші 100 міст.

Відвідування європейських міст сильно постраждало від тероризму, а Брюссель, Париж, Ніцца і Стамбул реєстрували впливові відставання.

Іракліон, столиця відносно стабільного Криту, є найбільшим європейським переможцем 2017 року, реєструючи зростання на 11,2%, і піднявся у рейтингу відразу на три місця – до 66-го [4].

У Новому Світі найбажанішим для туристів виявився Нью-Йорк – 13,1 млн відвідувачів. Але міста, які демонструють найсильніше зростання у 2017 р., були за межами Сполучених Штатів – Канкун, Торонто, Мехіко, Ванкувер та Пунта Кана.

Хоча Сполучені Штати залишаються найбільшим вихідним ринком, Мексика стає дедалі популярнішою серед відвідувачів з Європи та Азії, хоча останні доповіді вказали на зниження кількості відвідувачів США через насильство щодо наркокартелів.

На Близькому Сході найпопулярнішими серед туристів виявилися Дубай (зростання на 7,7% і 16 млн відвідувачів) та Мекка (зростання на 9,8% і 8,7 млн туристів).

Йоганнесбург є єдиним африканським містом у південній частині Сахари, яке потрапило в топ-100 найкращих, але Euromonitor високо оцінює зусилля Африки щодо відкриття кордонів у той час, коли інші країни закривають їх [4].

Отже, 2017 рік показав неабияке зростання туристських прибуттів у всіх регіонах світу. Проте це був також рік багатьох викликів, коли в усьому світі зіткнулися зі стихійними лихами, загрозами безпеці та навіть боротьбою за власний успіх.

Проаналізуємо тенденції розвитку туризму у 2018 році, тобто що будуть обирати туристи.

1. Невідомі пункти призначення. З огляду на зростаючу проблему овертуризму у великих містах світу, подорожуючі будуть все частіше шукати незвичні маршрути в наступному році. Швидке зростання туризму в таких містах, як Амстердам, Париж та Венеція змусило місцевих жителів відчути себе витісненими з власних міст, що призводить до конфліктів з туристами. Маючи це на увазі, більшість мандрівників, більше ніж коли-небудь, обиратимуть місця призначення, подібні до великих міст, але менш багатолюдні і менш затратні. Наприклад, замість того, щоб їхати до Барселони, туристи пойдуть у міста із вражаючими культурними пропозиціями, такими як Севілья та Валенсія [5].

2. У минулому році все було присвячене їжі. Лише самих Instagram-фото різноманітних страв та вишуканих ресторанів нараховувалося кілька десятків мільйонів. Майбутнє кулінарного туризму, однак, відійде від дорогих обідів до більш простого досвіду харчування. Відвідування місцевих ринків та харчування з місцевими жителями в їхніх будинках (це стало простішим через веб-сайти, такі як EatWith) будуть основними інтересами для мандрівників, які досліджують нові напрямки [6].

Навіть цілі відпустки будуть заплановані навколо продуктів харчування, а місця призначення будуть обрані на основі їхніх кулінарних пропозицій. У наступному році Японія буде особливо цікавою для мандрівників за свою унікальну кухню, традиційні ринки й інноваційні тематичні вечери.

3. Подорожі – це не лише огляд визначних пам'яток. Одна з найближчих тенденцій подорожей майбутнього року – все про досягнення подорожей. Мандрівники, втомившись робити одне й те саме, будуть шукати досвід подорожей, що дозволить їм досягти мети або виконати те, чого вони ніколи раніше не робили. Проблемні ситуації, такі як завершення марафону вперше, підйом на гору, наприклад Кіліманджаро, або пішки до Сантьяго де Каміно, буде головним фактором подорожей [5].

Це схоже на минулорічну тенденцію подорожі до досвіду, яка полягала у зануренні в місцеву культуру, зв'язування з громадою та розвиток багатих знань та розуміння місця. Але наступного року буде більше зосереджено на тому, що людина може вийти із себе, а не на те, що можна вийти зі спільноти.

4. Замість того, щоб продовжувати тенденцію минулорічного «відчуття» (змішування бізнесу з відпочинком), бізнес-мандрівники в 2018 році продовжують цю концепцію ще довше. На сьогоднішній день більше співробітників, ніж будь-коли раніше, мають свободу продовжувати професійний діловий відпочинок через пару додаткових днів або навіть тижнів для особистих поїздок.

Проте наступного року продовження ділової поїздки на кілька днів буде недостатньо. Маючи доступ до надійного Wi-Fi майже у всьому світі, враховуючи вдосконалення інструментів онлайн-комунікації та професійних робочих місць у великих містах світу, буде простіше, ніж будь-коли, жити та працювати в різних напрямках протягом тривалого періоду часу [6].

5. Багато готелів будуть зосереджені на майбутніх зусиллях щодо створення великих громадських місць для гостей, а не на збільшенні розміру окремих номерів. Ці відкриті зони відпочинку будуть центром уваги для соціальних мандрівників, які шукають комфорт та конфіденційність готелю, а також додаткову перевагу для зустрічей з новими людьми.

6. Інвестиції в нові технології будуть основним пріоритетом для готелів у наступному році. Зокрема, у багатьох готелях будуть надані вищі бюджети для покращення послуг Wi-Fi з більш високими швидкостями та ширшою пропускну здатністю. Завдяки зусиллям, спрямованим на полегшення готельного проживання в готелях, готель буде інвестувати у такі речі, як штучний інтелект, автоматизована перевірка в'їзду-виїзду, а також мобільні додатки, які задовольняють потреби гостей всередині та за межами готелю [5].

7. Одиночні подорожі були головною темою в 2017 році, особливо одиночні жіночі подорожі. У наступному році для індивідуальних мандрівників залишатиметься більше варіантів для натхнення, але подорожі у 2018 році отримують великий сплеск інтересу до сімейних поїздок. Члени сім'ї будь-якого віку, включаючи батьків, дітей та дідуся й бабусь, будуть подорожувати, щоб знову об'єднатися і створити нові спогади. Тобто туристським компаніям та готелям потрібно буде задовольнити не лише один віковий діапазон.

8. Стабільні поїздки були одними з найпопулярніших в 2017 році, але найновіший термін поїздки 2018 року – це «свідомі поїздки». Більш ніж коли-небудь, мандрівники будуть пам'ятати про їхній вплив на економіку, а також на життя тих, хто живе в місці призначення, яке вони відвідують. Окрім свідомого зусилля, спрямованого на екологічні поїздки та придбання органічної продукції на місцевих ринках, подорожуючі витрачають свої гроші на користь місцевої економіки та громаді, а не великим корпораціям та іноземним інвестиційним компаніям. Це включає в себе вибір невеликих butikів-готелів, а не великих готелів, та місцевих магазинів, а не міжнародних торгових центрів [6].

Висновки з проведеного дослідження. Отже, з вищесказаного можна зробити висновок, що туризм й надалі буде розвиватися, адже туристські прибуття кожного року мають тенденцію до зростання. Змінюється географія туристських прибуттів. Якщо наприкінці минулого століття найпривабливішим регіоном була Європа, то тепер швидкі темпи приросту має Азійсько-Тихоокеанійський регіон, який також має більше 40% найпопулярніших серед туристів міст світу. Також можна побачити зміну в туристських вподобаннях. Традиційні види туризму потроху поступаються новим напрямкам, та й сам туризм виходить на новий рівень «свідомих подорожей».

ЛІТЕРАТУРА:

1. 2017 International Tourism Results: the highest in seven years. URL: <http://media.unwto.org/press-release/2018-01-15/2017-international-tourism-results-highest-seven-years>
2. 10 destinations where tourism is booming in 2017. URL: <https://www.telegraph.co.uk/travel/news/countries-where-tourism-is-booming-in-2017/>
3. The top tourist destinations in 2017. URL: <https://edition.cnn.com/travel/article/top-tourist-destinations-2017/index.html>
4. 10 surprising destinations where tourism is booming in 2017. URL: <https://www.telegraph.co.uk/surprising-countries-where-tourism-is-booming-in-2017/>
5. The rising trends in travel and tourism for 2018. URL: <https://www.momondo.com/discover/article/trends-travel-tourism>
6. 2018 Travel Predictions by Tourism Experts. URL: <https://destinationsinternational.org/2018-travel-predictions-tourism-experts>